

RAIA Tupu
HADA

THAPAL ED

74

4442

Р Р Р Р

MAI AUA MAU

MEASURING

11

1

Review Pascal Marthine Tayou
Trompe l'œil

Meestal is het een hachelijke onderneming om met een kunstenaar te spreken over een werk dat hij nog moet uitvoeren en daarover een tekst te schrijven. Het overkwam me met Pascale Marthine Tayou toen hij mij zijn plannen uit de doeken deed over het project voor de Kiosk van het Kask. Maar in het voorbereidende gesprek had hij het vooral over zijn verlangen een trompe l'œil neer te zetten en daarin is hij wonderwel in geslaagd.

Meer nog. Op de opening hadden een paar bezoekers het moeilijk om het kunstwerk te zien terwijl ze er met hun neus voor stonden. De op de ruiten van de kiosk gekleefde grote digitale prints – beelden van met een

soort graffiti bewerkte muurvlakken van lemen huizen in Dar Es Salaam – integreerden zich perfect in de site. De picturale kwaliteit van de foto's accordeerden subtiel met de patina van de kiosk zelf – de pastelachtige okers, vale groenen en verbleekte grijzen en bruinen van het raamwerk, de dakgoot, het metselwerk en de vensterbanken – alsof het bevalige (en bouwvallige) bouwwerk was aangepast aan de prints. Het feit dat de kiosk op dat moment omgeven was door een bouwwerf, bergen zand en verwilderde struiken, maakte de zinsbegoocheling alleen maar groter.

Trompe l'œil, letterlijk 'het oog bedriegend', ontstond als stijlfiguur in de renaissance en werd later in de Hollandse 17de eeuw door toedoen van de optische wetenschappen ge-perfectioneerd. Een trompe l'œil is

zowel speels als intellectueel uitdagend. Voor de kunstenaar is het een instrument om met het kijken van de toeschouwer te spelen en vragen op te roepen over de aard van de kunst en perceptie.

Opvallend waren de details. De toegangsdeur van de kiosk was bekleed met een beeld van een houten deur van één van de huizen uit Dar Es Salaam. Op één van de ramen zag je een venstertje waar planten door-groeiden. Bij nader toekijken ging je ook de graffiti lezen en ontleden en moest je vaststellen dat die niet zoveel verschilde van wat we hier aantreffen op muren van huizen of in toiletten.

Daar waar de meeste kunstenaars voor Pascale Marthine Tayou de kiosk gebruikten als een soort reus-achtige vitrine waarbij de bezoeker

het werk van buitenaf kon bewonderen, transformeerde Tayou de tentoonstellingsruimte tot een grote sculptuur die nog het meest weg had van een schrijn. De binnenruimte zelf was ontoegankelijk en onzichtbaar en had dus iets mysterieus. Het geheel leek of het verplaatsbaar zou kunnen zijn of (in tegenstelling daarmee) er altijd gestaan had. Onmiddellijk moest ik denken aan het Schrijn van de Heilige Ursula van Hans Memling in het Hospitaal-museum te Brugge. Tayou kende dit werk niet toen hij het project voor de Kiosk bedacht. Het vijftiende-eeuwse Schrijn van de Heilige Ursula heeft de vorm van een kleine bijna één meter hoge laatgotische kapel waar de raamopeningen ingenomen zijn door panelen waarop Memling het leven van de heilige martelares

heeft afgebeeld. In het schrijn bevinden zich de relieken van de Heilige Ursula. Waar het Ursula-schrijn een duidelijke religieuze en rituele betekenis heeft, krijgt het schrijn van Tayou een seculiere connotatie waarin hij echter wel verwijzend naar de titel van het werk: Kiosk Royal een Koninklijke dimensie in zocht waarmee hij de waardigheid van de Tanzanianen trachtte op te roepen.

Dit werk van Tayou is een typisch voorbeeld van hoe hij werkt met het concept van displacement. Beeldtaal, materialen, iconen en tradities uit de Afrikaanse cultuur worden gehercontextualiseerd in een westerse omgeving en gaan er een confrontatie aan met bepaalde verwachtingspatronen waardoor een interessante dialectiek ontstaat. De artistieke strategie van Tayou kan niet meer los gezien worden van het Westerse

idioom waarbinnen hij opereert. Niettemin beoogt hij steeds een verruiming van onze door het modernisme beheerste zienswijze en geeft hij een nieuwe invulling van het begrip arte povera. Ook Tayou werkt graag met zogenaamd arme materialen hier de beelden van bekraste lemen muren, in andere werken van hem afval of lagekost producten uit Afrika maar voegt er graag een extra dimensie aan toe die verder gaat dan de louter esthetische ervaring. In die zin zijn de werken van Tayou naast de duidelijk poëtische kwaliteit die ze ontegensprekelijk hebben meestal politiek geladen en genereren ze essentiële vragen over onze verhouding met de niet-westerse wereld in onze geglobaliseerde wereld. Denken we bijvoorbeeld aan de diverse werken die hij maakte met de Kameroenese of andere Afrikaanse vlaggen. Zijn werken bezitten de

wonderlijke kwaliteit om terzelfder tijd aan te trekken en af te stoten en de toeschouwer te verleiden en te misleiden. In ieder geval bezitten de werken voldoende potentie om lang na te resoneren en mee te nemen in jouw mentale rugzak.

Hans Martens
September 2008

Colofon

Kiosk is een initiatief van vzw Kunstensite en Hogeschool Gent / dep.KASK met steun van de Vlaamse overheid V.U. Wim Waelput vormgeving Boy Vereecken druk Sintjoris Merendree oplage 2000 ex. correspondentie Hogeschool Gent / dep. KASK, Wim Waelput, J. Kluyskensstraat 2, 9000 Gent auteurs Ann Cesteleyn en Hans Martens KIOSK ROYAL van Pascale Marthine Tayou kwam tot stand in samedewerking met Stefan De Decker en Saidya Vanhooren afbeeldingen Gabriel Lester en Dirk Pauwels

*Hoe bereiken: (1) Met de wagen
Vanaf E40 / E17 – Volg B401
richting Gent / Centrum –
Neem afrit 1 (Alle richtingen)
– Aan de verkeerslichten links
en rechtdoor volgen – St-
Lievenslaan – Citadellaan – Ch.
De Kerckhovenlaan – Ijzerlaan
– Godshuizenlaan – Kiosk ligt
rechts net voor de bocht van de
Pasteurlaan
(2) Met het openbaar vervoer
Vanaf het St-Pietersstation:
tram 21 (Melle Leeuw) of
tram 22 (Gentbrugge DC)
– afstapplaats Bijlokehof |
Vanaf het centrum: tram 21 of
22 (Gent Zwijnaardebrug) –
afstapplaats Bijlokehof – Kiosk
ligt aan de overzijde van de
Godshuizenlaan*

KIOSK 11

09 okt. – 16 nov. 2008 *alle dagen* 9:00 – 18:00
Louis Pasteurlaan 2 / godhuizenlaan, 9000 Gent

ONE
MO
ONE
AN